

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته
مدیریت آموزشی

عنوان:

**امکان سنجی استقرار مدیریت دانش از دیدگاه هیأت علمی در دانشگاه
آزاد اسلامی واحد کازرون**

استاد راهنما:

دکتر نادر شهاخت

استاد مشاور:

دکتر حجت اله فانی

نگارش:

زینب محمودی

تابستان ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند بجان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعلائی فرهنگ و تمدن بشری، مادانشجویان و اعضاء هیئت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متقدمی کردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشنائه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانست: التزام به برانست جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلائند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب زینب محمودی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته مدیریت آموزشی که در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۲۸ از پایان نامه خود تحت عنوان " امکان سنجی استقراری مدیریت دانش از دیدگاه هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی کازرون

" با کسب نمره ۱۷/۸۵ دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- ۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: **زینب محمودی**

تاریخ و امضاء

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته
مدیریت آموزشی

عنوان:

**امکان سنجی استقرار مدیریت دانش از دیدگاه هیأت علمی در دانشگاه
آزاد اسلامی واحد کازرون**

استاد راهنما:

دکتر نادر شهاخت

استاد مشاور:

دکتر حجت اله فانی

نگارش:

زینب محمودی

تابستان ۱۳۹۲

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: زینب محمودی در تاریخ ۱۳۹۲/۵/۲۸ رشته : مدیریت آموزشی
از پایان نامه خود با عنوان : امکان سنجی استقرار مدیریت دانش از دیدگاه هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی
واحد کازرون

با درجه و نمره ۱۷/۸۵ دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری سمت امضاء اعضای هیات داوری

۱ - دکتر نادر شهامت استاد راهنما

۲ - دکتر حجت اله فانی استاد مشاور

۳ - دکتر احمدرضا اوجی نژاد استاد داور

۴ - استاد داور

مراتب فوق مورد تایید است . مدیر/معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

به مصداق "من لم یسکر المخلوق. لم یسکر الخالق" بسی شایسته است از استاد فریخته و شایسته جناب آقای

دکتر نادر شهاست که با کرامتی چون خورشید گلشن سرای علم و دانش را با راهبانی های کارساز و

سازنده بارور ساختند

از استاد با کمالات جناب آقای دکتر حجت اله فانی که زحمت مشاوری این رساله را متقبل شدند

و همچنین از استاد فرزانه جناب آقای دکتر احمد رضا اوجی نژاد که متقبل زحمت داوری این رساله شدند

و همچنین جناب آقای دکتر رضا نیکمداری به دلیل حمایت های بی درنشان کمال تشکر و قدردانی را دارم.

باشد که این خردترین بخشی از زحمات آنان را پاس گوید.

تقدیم بابوسه بردستان پدرم

پدرم خورشیدی شدی و از روشنائی ات جان گرفتم و در ناامیدی ماندم را کشیدی لبریزم کردی از شوق
اکنون حاصل دستان خسته ات رزموفتیم شد.

تقدیم به مادر عزیزتر از جانم

مادرم ای شوق زیبایی نفس کشیدن تورنگ شادی هایم شدی و سخط های مشقت را با تمام وجود از من دور
کردی و عمری حسنگی را با جان خریدی تا اکنون طعم خوش پیروزی را به من بچشانی.
به خودم تبریک میگویم و می‌بالم که شمار دارم و دنیا با همه بزرگش چون شمار ندارد.

تقدیم به خواهرانم

که وجودشان شادی، بخش و صفای دلشان مایه‌ی آرامش من است.

تقدیم به برادرانم

که همواره در طول تحصیل متحمل زحمت بودند و تکیه‌گاه من در مواجهه با مشکلات و وجودشان مایه‌ی
دلگرمی من است.

امیدوارم قادر به درک زیادهای وجودشان باشم.....

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱ ..... چکیده

فصل اول: طرح تحقیق

۳ ..... مقدمه

۶ ..... بیان مسأله

۸ ..... اهمیت و ضرورت تحقیق

۱۰ ..... اهداف برجسته تحقیق

۱۱ ..... سئوالات تحقیق

۱۲ ..... تعاریف نظری

فصل دوم: ادبیات و پیشینه ی تحقیق

۱۴ ..... مبانی نظری

۱۴ ..... دانش

۱۵ ..... تاریخچه دانش

۱۶ ..... انواع دانش از دیدگاه مک لوپ

۱۷ ..... انواع دانش از دیدگاه بلاکر

۱۸	.....مدیریت دانش
۱۸	.....تاریخچه مدیریت دانش
۱۹	.....تعریف مدیریت دانش
۲۱	.....مولفه های مدیریت دانش
۲۲	.....فرایندهای مدیریت دانش
۲۴	.....مفاهیم مرتبط با مدیریت دانش
۲۵	.....اهمیت نیاز به مدیریت دانش در دانشگاهها
۲۶	.....مزایای دانشگاه متأثر از مدیریت دانش
۲۶	.....موانع استقرار از مدیریت دانش در دانشگاهها
۲۷	.....راهکارهای لازم جهت استقرار موفقیت آمیز مدیریت دانش در دانشگاهها
۲۸	.....مراحل پیاده سازی نظام مدیریت دانش در دانشگاهها
۲۹	.....ایده ها و مأموریت در سازمان
۲۹	.....ایده های سازمانی
۳۰	.....ایده های خلاق
۳۰	.....ویژگی های ایده های خلاق
۳۱	.....اهمیت ایده های خلاق در سازمان
۳۱	.....ویژگی های افراد با ایده های نو
۳۲	.....عوامل تشدید کننده ایده های خلاق
۳۳	.....ویژگی های سازمان دارای ایده های نو و خلاق
۳۴	.....مأموریت سازمانی

۳۵	.....اهمیت مأموریت سازمانی
۳۶	.....نقش مدیریت دانش در ایده و مأموریت سازمانی
۳۶	.....استراتژی
۳۷	.....فرآیند مدیریت استراتژیک
۴۳	.....مزایای مدیریت استراتژیک
۴۳	.....تصمیم گیری برای تدوین استراتژی
۴۴	.....فرایند استراتژی
۴۵	.....استراتژی های مدیریت دانش
۴۵	.....مبانی و مفاهیم فرهنگ سازمانی
۴۶	.....مفهوم فرهنگ سازمانی
۴۷	.....تعریف فرهنگ سازمانی
۴۷	.....ویژگی های فرهنگ سازمانی
۴۸	.....عوامل و اجزاء فرهنگ سازمانی
۵۰	.....چگونگی شکل گیری و تداوم فرهنگ سازمانی
۵۰	.....فرایند تغییر فرهنگ سازمانی
۵۲	.....سرمایه عقلانی در سازمان
۵۳	.....تعریف سرمایه عقلانی
۵۴	.....اجزای سرمایه عقلانی
۵۷	.....دلیل اندازه گیری سرمایه عقلانی
۵۷	.....تقسیم بندی سلسله مراتبی در جدول سرمایه عقلانی

۵۸	.....سازه های سرمایه عقلانی
۵۹	.....سازمان یادگیرنده
۶۳	.....سازمان های یادگیرنده
۶۳	.....مفهوم دانش و سازمان های یادگیرنده
۶۵	.....یک سازمان یادگیرنده
۶۶	.....سازمان یادگیرنده
۶۹	.....رهبری و مدیریت در سازمان
۶۹	.....رهبری و مدیریت
۷۲	.....ویژگی های رفتاری برای رهبران و مدیران کارآمد
۷۳	.....سبک های رهبری
۷۶	.....کارکردهای مدیریت
۷۶	.....ضرورت آموزش مدیریت
۷۷	.....هدفهای آموزش و پرورش
۷۷	.....مهارت های سه گانه مدیریت
۷۸	.....وجوه تشابه مدیر و رهبر آموزشی
۷۹	.....ویژگی هایی که از یک مدیر چهره یک رهبر آموزشی می سازد
۷۹	.....وظایف مدیران آموزشی در نقش رهبری
۸۰	.....روشهای رهبری
۸۰	.....کارتیمی
۸۱	.....مفهوم تیم و کارتیمی

۸۲	.....بسترسازی برای کار تیمی.....
۸۵	.....نکات کاربردی برای مدیریت یک تیم موفق.....
۸۵	.....تقسیم دانش.....
۸۵	.....فرایند تقسیم دانش.....
۸۶	.....خلق دانش.....
۸۶	.....سیستم های کار - دانش.....
۸۶	.....نیازمندیهای سیستم کار - دانش.....
۸۶	.....وظایف دانشگران.....
۸۷	.....فرایند تولید دانش جدید و تبدیل آن به محصول یا خدمت.....
۸۷	.....چهار الگوی خلق دانش نوناکا و تاکوچی.....
۸۷	.....سفسطه دیجیتالی.....
۸۸	.....هدف آموزشی الکترونیکی (دیجیتالی).....
۸۹	.....مدیریت دانش در آموزش دیجیتالی.....
۹۰	.....پیشینه تحقیق.....
۹۰	.....ادبیات پژوهشی در ایران.....
۹۲	.....ادبیات پژوهشی در خارج.....
۹۴	.....جمع بندی و نتیجه گیری.....

فصل سوم: روش شناسی تحقیق

۹۷	.....روش تحقیق.....
۹۷	.....جامعه ی آماری.....

۹۷	..... نمونه و روش نمونه گیری
۹۷	..... ویژگی های جمعیت شناسی (دموگرافیک نمونه)
۹۸	..... ابزار گردآوری اطلاعات
۹۹	..... روایی و پایایی پرسشنامه پژوهش
۱۰۰	..... روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۰۰	..... ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۱۰۲	..... بررسی توصیفی مولفه ها
۱۰۵	..... یافته های استنباطی پژوهش

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۱۸	..... خلاصه پژوهش
۱۱۹	..... بحث و نتیجه گیری
۱۴۰	..... محدودیتهای پژوهش
۱۴۰	..... الف) پیشنهادهای کاربردی
۱۴۱	..... ب) پیشنهادهای پژوهشی
۱۴۲	..... منابع فارسی
۱۴۸	..... منابع انگلیسی
۱۵۰	..... پیوست
۱۵۲	..... چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه

عنوان

۵۸	جدول (۱-۲) تقسیم بندی سلسله مراتبی مدل شاخص سرمایه عقلانی.....
۶۶	جدول (۲-۲) دیدگاه صاحب نظران مختلف در مورد سازمان یادگیرنده.....
۷۹	جدول (۳-۲) وجوه تمایز (تفارق) مدیر و رهبر.....
۹۷	جدول (۱-۳) توزیع حجم نمونه آماری سابقه کار.....
۹۸	جدول (۲-۳) توزیع حجم نمونه آماری براساس مرتبه علمی.....
۹۸	جدول (۳-۳) توزیع حجم نمونه آماری براساس جنسیت.....
۹۸	جدول (۴-۳) توزیع حجم نمونه آماری براساس تحصیلات.....
۹۹	جدول (۵-۳) گویه ها و شماره سؤال های پرسشنامه.....
۹۹	جدول (۶-۳) پایایی پرسشنامه مدیریت دانش و ابعاد آن توسط محقق.....
۱۰۲	جدول (۱-۴) بررسی میانگین و انحراف استاندارد مولفه ها.....
۱۰۳	جدول (۲-۴) بررسی میانگین و انحراف استاندارد مولفه ها با تفکیک جنسیت.....
۱۰۳	جدول (۳-۴) بررسی میانگین و انحراف استاندارد مولفه ها با تفکیک مدارک تحصیلی.....
۱۰۴	جدول (۴-۴) بررسی میانگین و انحراف استاندارد مولفه ها با تفکیک سابقه کار.....
۱۰۴	جدول (۵-۴) بررسی میانگین و انحراف استاندارد مولفه ها با تفکیک مرتبه علمی.....
	جدول (۶-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت

- ۱۰۵ .....دانش
- ۱۰۶ .....جدول (۷-۴) بررسی تفاوت نمرات مدیریت دانش به تفکیک جنسیت
- ۱۰۶ .....جدول (۸-۴) بررسی تفاوت نمرات مدیریت دانش به تفکیک مدرک تحصیلی
- ۱۰۶ .....جدول (۹-۴) بررسی تفاوت نمرات مدیریت دانش به تفکیک سابقه کار
- ۱۰۶ .....جدول (۱۰-۴) تحلیل واریانس بررسی تفاوت نمرات مدیریت دانش به تفکیک مرتبه علمی
- جدول (۱۱-۴) مقایسه میانگین بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد ایده ها و مأموریت در سازمان
- ۱۰۷
- جدول (۱۲-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد استراتژی
- ۱۰۸

- جدول (۱۳-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد فرهنگ سازمانی.....
- ۱۰۹
- جدول (۱۴-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد سرمایه عقلانی.....
- ۱۱۰
- جدول (۱۵-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد سازمان یادگیرنده.....
- ۱۱۱
- جدول (۱۶-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد رهبری و مدیریت در سازمان.....
- ۱۱۲
- جدول (۱۷-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد کار تیمی.....
- ۱۱۳
- جدول (۱۸-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد تقسیم دانش.....
- ۱۱۴
- جدول (۱۹-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد خلق دانش.....
- ۱۱۵
- جدول (۲۰-۴) مقایسه میانگین های بدست آمده با میانگین فرضی در مورد بررسی استقرار مدیریت دانش از بعد سفسطه دیجیتالی.....
- ۱۱۶

چکیده

این پژوهش به بررسی امکان سنجی استقرار مدیریت دانش از دیدگاه هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون در سال ۱۳۹۲ پرداخته است، روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی بوده است. جامعه آماری پژوهش اعضاء هیأت علمی این دانشگاه بوده و حجم نمونه نیز براساس روش سرشماری انتخاب گردید. با استفاده از یک پرسشنامه محقق ساخته ۴۲ گویه ای، مدیریت دانش بر مبنای ۱۰ مؤلفه مدیریت دانش که با استفاده از مقیاس پنج مرحله ای لیکرت بر روی جامعه آماری مذکور اجرا شده است. در تجزیه و تحلیل آماری داده ها دو بخش آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفته است. که در تحلیل استنباطی سئوالات از آزمون تی - تک نمونه ای داده ها و از نرم افزار تجزیه و تحلیل آماری SPSS استفاده گردیده است. پایایی ابزار از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ بدست آمده است. یافته های پژوهش نشان داد که در دانشگاه آزاد واحد کازرون زمینه لازم برای استقرار مدل مدیریت دانش از مؤلفه های ایده ها و مأموریت، فرهنگ سازمانی، سازمان یادگیرنده، رهبری و مدیریت، کار تیمی و خلق دانش وجود دارد ولی زمینه لازم برای استقرار مؤلفه های استراتژی، سرمایه عقلانی، تقسیم دانش و سفسطه دیجیتال وجود ندارد.

کلید واژه ها: مدیریت دانش، فرهنگ سازمانی، سازمان یادگیرنده

فصل اول

طرح تحقیق